

Grunde, en Opgave, som dog er fuldkommen umulig. Det, der skete i 1903, var, at man hverken gik en rent kristelig eller rent borgerlig Vej, men en Mellemvej. Man har blandet noget sammen, som ikke kan og efter vor Mening ikke bør sammenblandes, og derved har man faaet noget, som hverken er Fugl eller Fisk, hverken tilfredsstillende Kirken eller det borgerlige Samfund.

Naar der nu i Indstillingen fra Halvdelen af Fællesudvalget foreslaas, at det kirkelige Udvalg for saa vidt skal fornys, som de nye Menighedsraad, der skulle vælges til Foraaret, skulle være Grundlag for et nyt kirkeligt Udvalg — om det sammenkaldes, bliver en anden Ting —, siger jeg: Enten har denne Bestemmelse ingen Betydning, enten er det Meningen, naar man indstiller dette, at det er en Indrømmelse til Landstinget paa Papiret, der aldrig skal faa praktisk Betydning, idet man gaar ud fra, at Ministeren ikke vil forlange, eller at i hvert Fald Folketinget ikke vil give den fornødne Bevilgning. — at det kan dreje sig om store Summer, oplyste jeg, da Sagen sidst var til Behandling, idet det forrige kirkelige Udvalg har kostet omtrent 200,000 Kr. i 3 Aar —, enten, siger jeg, gaar man ud fra, at det er en betydningsløs Bestemmelse, men saa hævder jeg, at det at vedtage en saadan betydningsløs Bestemmelse er uværdigt for Rigsdagen, og vi fra vor Side ville ikke være med dertil, vi ville ikke være med til noget, som med Rette kan kaldes Humbug, eller ogsaa har denne Bestemmelse Betydning, og saa er det Meningen, at der skal oprettes et kirkeligt Udvalg, som skal have Betydning og faa noget at bestille, men saa er det en Gentagelse og Fornyseelse af det, der skete i 1903: Menighedsraadene og kirkeligt Udvalg samtidigt. Saa er det en forøget Vækst til den Spire til en kirkelig Forfatning, som laa i Lovene af 1903: ikke blot Menighedsraad, men ogsaa en repræsentativ Forfatning, en Overbygning over Menighedsraadene, som stiler i en Retning, vi fra vor Side maa være bestemte Modstandere af, og saa er Gentagelsen og Fornyselsen deraf endnu farligere, end det første Skridt var. For man kunde dog opfatte det, der skete i 1903, saaledes, at det kun var Nedsættelse af en Kirkekommission, der havde den ene og begrænsede Opgave at stille Forslag til en Kirkeforfatning. Men gentager man det nu, bliver det let at opfatte som et Led i en varig Kirkeforfatning, selv om Forslagsstillerne endnu ikke anse Tiden for moden

til at gøre den virkelig varig. At det er det ærede Medlem fra Ringkøbings (J. C. Christensen) Ideal og Formaal at faa en saadan repræsentativ Kirkeforfatning, bygget op over Menighedsraadene til den ene Side og Gejstligheden til den anden Side, vide vi. Det vide alle vi, der have fulgt hans Udvikling paa dette Omraade, der kende hans Anskuelse fra Forhandlingerne i 1900—03. Men vi vide ogsaa, at han har haft yderst svært ved at faa sine Meningsfæller med til denne Opfattelse, og at han hidtil har maattet slaa af paa den. Sagen udsættes nu igen; men det ærede Medlem fra Ringkøbing søger at faa Udviklingen ført et Stykke længere i dette Spor for saa meget lettere at kunne faa Meningsfællerne med til en virkelig Kirkeforfatning, naar han anser Tiden for moden dertil.

Skulde det nu vise sig at være Meningen, at dette kirkelige Udvalg faar virkelig Betydning, maatte, som Situationen foreligger, vi fra vor Side, Arbejderne i By og paa Land, ogsaa Arbejderne i København, tage under Overvejelse, om vi saa ikke burde deltage for Alvor i Menighedsrådsvalgene og derved i Valgene til det nye kirkelige Udvalg. Jeg er i og for sig imod, at politiske Partier deltage i religiøse Valg. Det er mig ikke nogen tiltalende Tanke, og det vilde selvfølgelig heller ikke blive Socialdemokratiet som politisk Parti, der deltog. Men skulle vi have et kirkeligt Udvalg paa ny, kunde jeg tænke mig, det blev nødvendigt, at hele den store Arbejderbefolkning søgte at faa Repræsentanter i dette Udvalg. Jeg kunde tænke mig, at saa kunde det formes saadan, at dette kirkelige Udvalg vilde tage Kirkeforfatningssagen op paa ny, og at det saa maaske kunde bruges til at kuldaste de Kirkeforfatningsforslag, som foreligge fra 1907, og som have vist sig saa utilfredsstillende. Jeg tror, det vilde være heldigt, hvis vi virkelig skulde have et kirkeligt Udvalg paa ny, at hele den store Arbejderbefolkning med sit frisdannede Syn paa Kirke og Religion fik sine Repræsentanter deri, saa mange det nu kunde blive. Mange vil det jo ikke kunne blive, thi det kirkelige Udvalg vælges paa et højest reaktionært Grundlag. Menighedsraadene kunne besætte omtrent Halvdelen, men ved en tredobbelte Anvendelse af Forholdstalsvalg svæktes deres Indflydelse. Jeg har gjort opmærksom paa, at Forholdstalsvalgmaaden allerede ved det selvskrævede Medlem i første Omgang noget forfalskes, saa det er kun en ringe Indflydelse, Menighederne faa. De Strøm-